

UDÁLOST MĚSÍCE

Transformace uvede hendikepované do 21. století

Transformace sociálních služeb.

Zdánlivě suchopárné slovní spojení, které v sobě však ve skutečnosti ukrývá mnoho zajímavého, pozoruhodného a hlavně pozitivního. Jde totiž o proces, díky němuž od roku 2007 procházejí zařízení sociálních služeb v kraji, pečující o hendikepované, modernizací a humanizací.

„Při návštěvě některých zařízení lze někdy nabytí dojmu, že se člověk právě přenesl v čase do sedmdesátých nebo osmdesátých let minulého století. Tím však nemám na mysli úroveň péče, která naprosto odpovídá dnešním standardům, ale vzhled a zázemí zařízení jako takového. Mnohde je také shromážděno větší množství klientů na jednom místě, což je směr, který se již dnes již opustil. Doba je dnes dávno jinde, než u velkokapacitních zařízení, ve kterých tráví klienti své životy. To už je minulost,“ uvedl Pavel Svoboda, náměstek hejtmána pro resort sociálních věcí. *„Největší přínos transformace je v tom, že sociální zařízení a životy jejich klientů povznese na úroveň, která odpovídá jedenadvacátému století.“*

Díky transformaci vznikají moderní, malá zařízení komunitního typu, která pomáhají postiženým lidem co nejvíc se přiblížit normálnímu životu, jaký vedou zdraví lidé. Takové jsou trendy dnešní

doby. „Oni samozřejmě potřebují s leccími pomoci, spoustu věcí sami nezvládnou. Ale jde o snazší dovednosti, například — máme tady malou kuchyňku, tak se naučím vařit čaj nebo si ohřát jídlo. Ti zdatnější třeba i něco malého uvaří. To jsou činnosti, kterým se v ústavech starého typu nevěnují,“ dodal Svoboda.

Péče o duševní život postižených je na vysoké úrovni. „Zapomínáme ale na to, učit je obyčejným činností, které každý z nás umí. A oni je nezvládají. Ne proto, že by nechtěli, ale protože v ústavu starého typu nedostali prostor k tomu, aby si to vyzkoušeli. A mohou v tom nakonec být dobří,“ uzavřel Svoboda. ←

text: Jan Mikulička

foto: nový dům pro postižené, o němž pečují v Domově Sluneční dvůr, byl slavnostně otevřen 18. srpna

foto: Jan Mikulička

Na kraji

Zlatý erb vyhrály Liberec a Pěnčín

Vítězové krajského kola 22. ročníku soutěže Zlatý erb 2020 o nejlepší webové stránky a elektronické služby měst a obcí si převzali své ceny ve čtvrtek 3. září na Krajském úřadě Libereckého kraje. Diplomy a ceny předali soutěžícím hejtmán Martin Půta a ředitel soutěže Tomáš Holenda. V Libereckém kraji soutěžilo 22 projektů; do celostátního kola postupují v kategorii měst Liberec, v kategorii obcí Pěnčín a dále Liberec s elektronickou službou parkovacího a navigačního systému. Vítězové celostátního kola budou vyhlášeni na konferenci Internet ve státní správě a samosprávě ISSS 2020, která se koná 18. a 19. října v Hradci Králové.

Educa Myjob pomůže nastartovat kariéru

Čtrnáctý ročník veletrhu Educa Myjob Liberec 2020 se uskuteční od 15. do 17. října v liberecké Home Credit Aréně pod záštitou ministra školství, mládeže a tělovýchovy Roberta Plagy a hejtmána

Motiv z veletrhu Educa. Foto: Liberecký kraj.

Libereckého kraje Martina Půty. Veletrh pomůže vybrat střední či vysokou školu nebo najít zaměstnání. Součástí doprovodného programu jsou i semináře a workshopy. Vstup je zdarma. Více informací je na webu www.educaliberec.cz.

Krajské volby a koronavirus: hlasovat lze i v karanténě

Volby do krajských zastupitelstev a do Senátu se uskuteční ve dnech 2. a 3. října 2020. Jejich podobu částečně poznal koronavirus a Parlament České republiky schválil zákon o zvláštních způsobech hlasování. Ten zavádí speciální možnosti pro osoby s nařízenou izolací či karanténou. Tito voliči nebudou moci odvolit v klasických volebních místnostech, ale mohou například

hlasovat z motorového vozidla u volebního stanoviště na způsob drive-in nebo doma do zvláštní přenosné volební schránky, se kterou k nim zajde speciální volební komise. V kraji se o hlasy voličů uchází celkem šestnáct kandidátek.

Výstava fotografií Roberta Vana představí Srdcaře

Srdci, jeho nemocem a jejich předcházení patří putovní výstava v rámci už druhého ročníku osvětové kampaně Světový den srdce, kterou je možné vidět do 15. října ve vstupních prostorách nemocnice v Jablonci nad Nisou. Jde o unikátní kolekci portrétních fotografií fotografa Roberta Vana nazvanou *Srdceční záležitosti*. Na 13 velkoformátových snímcích Robert Vano zachytil celkem 17 tváří a osudů lidí, kteří do toho, co dělají, dávají celé své srdce nebo se s nějakou kardiovaskulární chorobou léčí.

Světový festival ptactva v České Lípě

Ekoporadna Orsej při Vlastivědném muzeu a galerii v České Lípě a Chráněná krajinná oblast Kokořínsko – Máchův kraj pořádají v neděli 4. října od 9 hodin ornitologickou vycházku s názvem *Světový festival ptactva*. Jde o vzdělávací akci určenou především rodinám s dětmi. Letošní podzimní ornitologická vycházka kolem řeky Ploučnice skončí na Mnišské louce odborným stanovištěm, na kterém proběhne ukázka odchytu ptáků, jejich kroužkování, určování druhů a evidence. V průběhu vycházky se účastníci naučí, jak nejlépe rozpoznat konkrétní ptačí druh a jakým způsobem chránit ptáky v naší přírodě. Blížší informace lze získat u muzejní lektorky Veroniky Ličaverové na e-mailu ekoporadna@muzeumcl.cz, na telefonním čísle 774 825 089 nebo na webu www.muzeumcl.cz.

Závod v běhu provede okolím Liberce

Vyběhnout z města a zažít skvělou atmosféru závodu, který provede lesem, kolem přehrady, přes žulový lom a Jizerskými horami zpět lze na sportovní akci Mattoni Liberec Nature Run! Vybrat si lze z 12 nebo 23 kilometrů dlouhé trasy a nebude chybět ani dm rodinný běh. Start kratší trasy je z náměstí Dr. E. Beneše v Liberci 4. října v 12.30, na delší trasu se vyráží v 11.30. ←

K věci

V čem vnímáte pozitiva transformace sociálních služeb?

Petr Tulpa (SLK)

Transformace sociálních služeb je celková přeměna nedůstojných podmínek života zdravotně postižených občanů. Výhody to má zejména pro život zdravotně postižených. Návrat k humánnímu způsobu života je ten pravý efekt transformace.

Jitka Volfová (ANO 2011)

Lidé v těchto nových zařízeních zažívají pocit domácího prostředí a mají možnost zařadit se do života z jejich pohledu plnohodnotným způsobem. Prvotně jsem se obávala, zda nebudou mít z toho, když budou muset nakoupit nebo se pohybovat po městě, určité trauma, ale při návštěvě těchto zařízení jsem se dozvěděla opak. Proto vnímám, že tato cesta je správná.

Dan Ramzer (ODS)

Transformací sociálních služeb dosáhneme výrazného zlepšení podmínek jejich klientů, tedy uživatelů soc. služeb. Zároveň se díky ní zlepší podmínky i pro poskytování těchto služeb. Takže výhodná bude pro poskytovatele i pro příjemce. Což je ideální.

Pavel Svoboda (ČSSD)

I mentálně postižený člověk je člověkem. Má své potřeby, přání a emoce. Nové bydlení rodinného typu na rozdíl od ústavního prostředí vrací těmto lidem jejich důstojnost. Za asistence pečovatelek si třeba sami vaří, perou, zvládají osobní hygienu. Transformace jim tak pomáhá zvýšit i jejich sebevědomí.

Radovan Vích (SPD-SPO)

Je zde potřeba dořešit spoustu věcí, například změnu přístupu zaměstnanců k asistenci klientům a jejich praktické přípravě na dovednosti, které jsou důležité pro samostatnější život v chráněném bydlení.

Zuzana Kocumová (ZpLK)

Pozitivum je jasné – každý by měl mít šanci žít pokud možno normální život v normálních podmínkách. Negativum je bohužel cena, za jakou se v Libereckém kraji realizuje. Postavit jeden dům cca za 50 milionů korun, to je opravdu úlet. *Redakční rada magazínu Kraj – příloha LK se se zveřejněnou odpovědí neztotožňuje.* ←

Další názory zastupitelů si můžete přečíst na liberecky-kraj.kraj-lbc.cz/zastupitelstvo.

Petra Bröcklová a Pavel Kos

Do procesu transformace, který je projektem ministerstva práce a sociálních věcí, vstoupily první dvě krajské příspěvkové organizace pečující o postižené: někdejší Domov pro osoby se zdravotním postižením Mařenice, dnes pod názvem Ostara, a Domov Sluneční dvůr. O své cestě k transformaci i o tom, co přinesla jim a jejich klientkám, hovoří ředitelka Ostary Petra Bröcklová a ředitel Domova Sluneční dvůr Pavel Kos.

Co pro vás transformace vlastně znamená?

Pavel Kos: Máme větší možnost individuální práce s uživatelkami. Transformace sociálních služeb ale nepředstavuje jenom lepší bydlení, je i ve znamení většího zapojení našich žen do rozhodování o běžných záležitostech svého žití. Co si udělat k jídlu, kdy si dát kávu nebo čaj, kdy jít na procházku, popřípadě do kina a tak dále.

Petra Bröcklová: Transformace pro mě znamená možnost nápravy věcí minulých, kdy lidé s postižením byli vyčleňováni z většinové společnosti a byli nuceni žít na izolovaných místech ve velkých ústavech. Žít v ústavu znamenal sice všeobjímající péči, ale o individuální podporu a rozvoji osobního potenciálu uživatelů se hovořilo nadalo. Žít na izolovaném místě pak znamenal nemožnost využívat přirozené zdroje a služby a běžnou občanskou vybavenost. Uživatelé transformované sociální služby mají možnost žít v běžných domácnostech, o které se starají, vaří si, perou prádlo, uklízí, chodí nakupovat, a celkově se jejich život více podobá životu jejich vrstevníků. Zároveň jsou podporováni ve svých zájmech a zálibách, a tak někdo chodí na fotbal, někdo do knihovny a někdo třeba do kostela.

Pane řediteli, jaká byla u vás cesta k transformaci?

Potřeba transformace sociálních služeb v Domově Sluneční dvůr se ukazovala již při mém nástupu do funkce v roce 2001. Už v té době jsem prosazoval lepší bydlení našich uživatelek ve stávajícím areálu Domova. Já sám bych takto žít nechtěl,

a proto jsem zahájil první kroky k zlepšení ubytovacích podmínek. Uvolnili jsme několik skladových místností pro bydlení a tím snížili počty osob na pokojích. Zřídili jsme dva samostatné byty nad kancelářemi pro naše uživatelky, kde se začaly starat částečně samy o sebe. To byl rok 2003. A pokračujeme dále dodnes: v roce 2019 byl zprovozněn obytný dům v České Lípě se třemi byty a jednou garsonkou pro 8 osob. V srpnu 2020 byl otevřen dům se dvěma byty v Sosnové pro 12 osob. Od října 2020 bude v provozu dům pro 6 osob na Ladech v České Lípě. Na pozemcích Domova Sluneční dvůr se započalo s výstavbou posledního trojdomku; dokončení výstavby se plánuje na listopad 2021.

Paní ředitelko, klienti Domova v Mařenicích již zcela opustili původní budovu v lese za obcí a bydlí v nových domech, ať již ve Cvikově či v Novém Boru, došlo i k přejmenování organizace na Ostara. Jak se vám v nových prostorách bydlí a žije, ať už klientům nebo zaměstnancům?

Kvalita bydlení je mnohonásobně vyšší. Uživatelé mají zajištěno soukromí prostřednictvím jednolůžkových pokojů. Jsou podporováni v tom, aby si své bydlení dovybavili a zútulnili podle svých představ. V jednotlivých domácnostech spolu žijí maximálně tři a je tak prostor na individuální podporu a péči oproti životu v ústavu, kdy veškeré procesy a postupy probíhaly skupinově. U mnohých uživatelů jsme zaznamenali velký rozvoj v oblasti samostatnosti v rozhodování, péče o vlastní osobu a o domácnost.

Naprostou jednoznačnou je větší spokojenost všech uživatelů, kteří se přestěhovali z Mařenic. Na otázku, zda by se někdo do Mařenic vrátil, všichni jednoznačně odpovídají, že ne, že v nových domech se jim líbí a cítí se zde jako doma.

Pane řediteli, u Jestřebí je cesta k novému bydlení trochu trnitější. Došlo k částečnému přestěhování klientek do domu v České Lípě, teď nově v Sosnové, ale velká část jich stále bydlí v původních domech v Jestřebí. Jak vnímáte toto přechodové období?

Pavel Kos: Tři domácnosti pro 18 klientek v Jestřebí mají být dokončeny v listopadu 2021. Jde o tři jednopodlažní, vzájemně propojené domy sociální péče, z nichž každý bude poskytovat samostatnou domácnost pro 6 klientek. Současně se provádí rekonstrukce bývalého ubytovacího pavilonu na kanceláře pro vedení organizace a Centrum denních služeb, kde budou aktivně trávit uživatelky svůj čas. Tento provizorní čas bude trvat něco přes rok, ale výsledek bude stát za to. Výsledek přinese lepší bydlení: samostatné jednolůžkové pokoje a menší skupiny v bytech. Očekáváme, že to našim ženám přinese větší komfort, snížení dávek léků a zlepšení psychiky.

Co byste si vy oba pro vaši organizaci, klienty a zaměstnance nejvíc přáli?

Pavel Kos: Přál bych si, aby společnost uznávala potřebnost péče o osoby se zdravotním postižením. Naším uživatelkám pak aby se jim dobře bydlelo, aby se mohly lépe rozhodovat o svých životech a volit, co jim vyhovuje. Aby žily spokojeně a obklopovalo je klidné a chápající okolí. Zaměstnancům pak přeji, aby byli za svou práci morálně i ekonomicky dobře ohodnoceni.

Petra Bröcklová: Snahou naší organizace je, aby se prostřednictvím naší sociální služby lidé s postižením stali nedílnou součástí obcí, ve kterých žijí, a aby tak byli i přijímáni. Naším velkým přáním je, aby se postupně ve společnosti měnil přístup k lidem s postižením směrem k rovnocennosti. ←

autor rozhovoru: Jan Mikulička
foto: ředitelka příspěvkové organizace Ostara Petra Bröcklová (foto: archiv P. Bröcklové); ředitel příspěvkové organizace Domov Sluneční dvůr Pavel Kos (foto: Jan Mikulička)

1

- 1 Interiér nového domu pro hendikepované ženy v Sosnové. Foto: Jan Mikulička.
- 2, 3 Návrh stavby v Hodkovicích nad Mohelkou. Vizualizace: Filip Horatschke, Zuzana Reslová.
- 4, 5 Návrh centra v Nové Vsi. Vizualizace: Filip Horatschke.
- 6 Centrum denních programů ve Cvikově. Foto: Liberecký kraj.

2

KRAJEM

Sosnová, Raspenava, Cvikov i Hodkovice: ze starého do nového napříč regionem

Nejaktuálnější ukázkou úspěšně uskutečněného projektu v rámci transformace je nový komunitní dvojdoměk v Sosnové na Českolipsku, který od konce srpna slouží příspěvkové organizaci Libereckého kraje Domov Sluneční dvůr. Ve dvou bytech tu bydlí dvanáct hendikepovaných žen.

„Mají k dispozici velkou koupelnu, troje toalety, prádelnu a velkou oplocenou zahradu. Budova splňuje nízkoenergetické parametry, má dvě tepelná čerpadla a solární ohřev vody. U každého bytu je terasa s elektrickou markýzou pro zastínění, kde lze odpočívat a užívat si hezkého počasí. Celá budova je bezbariérová,“ informoval ředitel Domova Sluneční dvůr Pavel Kos. Celkové náklady projektu, na jehož financování putovaly evropské i státní peníze, jsou 28 277 800 Kč. Z toho 22 081 646 korun činila dotace, Liberecký kraj zaplatil 6 196 154 korun.

Do procesu jsou zapojeny také příspěvkové organizace Služby sociální péče Tereza v Benešově u Semil a Domov a Centrum aktivity v Hodkovicích nad Mohelkou. Projekt na výstavbu nového bydlení mají také Domov Raspenava a Domov a Centrum denních služeb Jablonec nad Nisou.

Do budoucna se mají také změnit neutěšené podmínky, v nichž žijí hendikepovaní pod křídly příspěvkové organizace Libereckého kraje APOSS v Nové Vsi

u Chrastavy. „Kdo tam nebyl a neviděl příšerný montovaný dům, ve kterém organizace působí, ten si neumí představit, v jakých příšerných podmínkách tam postižení žijí. A mám velikou radost, že transformaci se nám podařilo posunout významným směrem dál: brzy začne výstavba nového centra, které nabídne mnohem lepší podmínky. Zároveň se zadá architektonická studie na další dva domy ve Vratislavicích nad Nisou,“ prozradil Pavel Svoboda, náměstek hejtmana pro resort sociálních věcí.

Ne každý zdravý člověk si dovede zcela představit pozitiva, která transformace postiženým přináší. „Pro zdravé lidi se nabízí průměr k pobytu v nemocnici: líp se člověk uzdravuje tam, kde mají vymalováno, čisto a moderní prostředí, než ve staré, zanedbané budově. Prostředí pomáhá. Pro mě je například úžasná zkušenost s Mařenicemi, kde dříve v domě stranou vesnice u lesa působila příspěvková organizace Domov pro osoby se zdravotním postižením, nyní Ostara. Poté, co se v rámci transformace klientky se přestěhovaly do nových, moderních center v Novém Boru a Cvikově, doslova pookřály,“ uzavřel Svoboda. „Ideální by bylo přiblížit postiženým plnohodnotnému životu co nejvíce, klidně i tak, že by mohli vykonávat třeba nějaké méně náročné práce. Věřím, že je to reálné. Vždyť jsou jedněmi z nás.“ ←

text: Jan Mikulička

3

4

5

6

Kraj. Příloha Libereckého kraje. Vychází 11x ročně.

Vydává Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2. IČO: 70891508. Ev. č.: MK ČR E 21924. Redakční radu tvoří nominovaní zástupci zastupitelských klubů Zastupitelstva LK a Krajského úřadu LK, předsedkyní je Květa Šírová. Redakce: media@kraj-lbc.cz, tel: +420 485 226 111.

Číslo 10/2020 vyšlo 1. října 2020, uzávěrka byla 15. září 2020.

magazin.kraj-lbc.cz

www.facebook.com/krajlk

Liberecký kraj